

Nr 113.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående rätt för parter i kommunala mål samt i fattigvårds- och barnavårdsmål att med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar; given Stockholms slott den 13 mars 1925.

Under återopande av bilagda i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående rätt för parter i kommunala mål samt i fattigvårds- och barnavårdsmål att med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Förslag
till
Förordning
angående rätt för parter i kommunala mål samt i fattigvårds- och barnavårdsmål att med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar.

Härigenom förordnas, att i mål, som behandlas enligt förordningarna den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet (nr 13), om kommunalstyrelse i stad (nr 14) och om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd (nr 15), förordningen den 23 maj 1862 (nr 33) om kommunalstyrelse i Stockholm, förordningen den 20 november 1863 (nr 58 sid. 1) om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm, förordningen den 5 maj 1882 (nr 20) angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg, lagen den 20 juni 1924 (nr 349) om landsting, lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården och lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård, det må vara part tillåtet att, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr till myndighet insända besvär och andra handlingar i betalt brev med allmänna posten.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1926.

Genom denna förordning upphäves förordningen den 12 juni 1885 (nr 41 sid. 1) om rätt för parter i kommunala mål och vissa fattigvårdsmål att med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 13 mars 1925.*

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

Genom *förordning den 12 juni 1885 (nr 41 sid. 1) om rätt för parter i kommunala mål och vissa fattigvårdsmål att med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar* har stadgats, att i mål, som behandlas enligt kommunalförordningarna och — med visst undantag, varom mera i det följande — i mål, som behandlas enligt förordningen den 9 juni 1871 angående fattigvården, det må vara part tillåtet att, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr till myndighet insända besvär och andra handlingar i betalt brev med allmänna posten. Förordningen överensstämmer i huvudsak med ett av Kungl. Maj:t genom proposition nr 39 för 1885 års riksdag framlagt förslag, vilket av riksdagen med visst tillägg antogs.

I samband med denna förordning utfärdades i administrativ ordning två författningar, nämligen *förordningen den 12 juni 1885 (nr 41 sid. 2) om rätt att i mål och ärenden, som tillhöra statsdepartements och förvaltande myndighets handläggning, insända handlingar med posten samt kungörelsen den 12 juni 1885 (nr 41 sid. 3) om skyldighet för vederbörande tjänstemän att till part översända diariibevis.*

Enligt den första av de båda sistnämnda författningarna har — med erinran om den först omförmälda förordningen, avseende kommunala mål och vissa fattigvårdsmål — stadgats, att jämväl i övriga mål och ärenden det må vara sökande, klagande och förklarande tillåtet att, under iakttagande av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr till statsdepartement och förvaltande myndigheter insända ansökningar, besvär och andra handlingar i betalt brev med allmänna posten.

Enligt omförmälda kungörelse av den 12 juni 1885 gäller, att då handling på grund av någon av förenämnda förordningar av den 12 juni 1885 inkommit med posten, det skall åligga den tjänsteman, som är satt

att mottaga inkommande handlingar, att, såvida begäran framställts samt fullständig adress blivit uppgiven och nödiga penningar till lösen och stämpel samt därutöver, till gottgörelse åt tjänstemannen för porto m. m., 50 öre bifogats, ofördröjligen enligt den uppgivna adressen översända bevis om handlingens mottagande och tiden därför.

Vissa skäl synas böra föranleda, att de återgivna bestämmelserna nu upptagas till förnyad prövning.

Förordningen angående fattigvården av år 1871 har numera ersatts av lagen den 14 juni 1918 om fattigvården. Enligt denna lag skola besvär över beslut av fattigvårdsstyrelse, styrelse för arbetshem och polismyndighet med flera anföras hos länsstyrelsen. Besvär över länsstyrelsens beslut anföras antingen i kammarrätten eller hos Kungl. Maj:t. I sistnämnda fall prövas besvären antingen i högsta domstolen (i mål rörande ådömande av tvångsarbete) eller i regeringsrätten. Angående besvär, som prövas i kammarrätten, stadgas i nämnda lag, att de skola avlämnas till vederbörande länsstyrelse, och besvär, som prövas i högsta domstolen, skola ingivas till den länsstyrelse, som meddelat det överklagade beslutet. Vad angår sättet för besvärens inlämnande till länsstyrelse, anfördes i motiven till fattigvårdslagen (proposition 1918 nr 135, sid. 504), att något särskilt stadgande om rätt för klagande att med posten insända besvär till länsstyrelse icke syntes vara erforderligt, då enligt förstnämnda förordning den 12 juni 1885 dylik rätt gällde även i fattigvårdsmål. I enlighet härmed hava även 1885 års bestämmelser tillämpats jämväl i fråga om mål, som behandlats enligt 1918 års fattigvårdslag; dock hava jämlikt 83 § i denna lag anförda besvär över länsstyrelsens beslut i mål rörande ådömande av tvångsarbete åtminstone i ett fall icke upptagits till prövning av högsta domstolen, då besvären med posten *insänts* till länsstyrelsen (se Nytt Juridiskt Arkiv 1922 sid. 313).

Genom lag den 6 juni 1924 hava vidare meddelats utförliga bestämmelser om samhällets barnavård. De i denna lag, som träder i kraft den 1 januari 1926, förekommande stadgandena om klagan överensstämma väsentligen med fattigvårdslagens motsvarande föreskrifter. Sålunda föres klagan över barnavårdsnämnds, skyddshemsstyrelsens och polismyndighets beslut hos länsstyrelsen, och besvär över länsstyrelsens beslut prövas antingen i kammarrätten, högsta domstolen (i mål rörande ådömande av tvångsarbete) eller regeringsrätten. Angående avlämnande eller ingivande till länsstyrelse av sådana besvär, som skola prövas i kammarrätten eller högsta domstolen, gälla enahanda regler som enligt fattigvårdslagen. Besvärsförfarandet enligt de båda lagarna företer däremot den skiljaktigheten, att, under det att, enligt vad nyss sagts, förordningen den 12 juni 1885 om rätt för parter i kommunala mål och vissa fattigvårdsmål att

med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar i allmänhet ansetts tillämplig i avseende å besvär i mål, som prövas enligt fattigvårdslagen, rätt saknas att i mål, som behandlas enligt lagen om samhällets barnavård, insända besvär och andra handlingar med posten.

Denna bristande överensstämmelse mellan nämnda båda lagar torde böra undanröjas. I allmänhet skall nämligen processförfarandet vara detsamma i barnavårds- som i fattigvårdstvister, och enahanda skäl, som gälla i fattigvårdsmål, synas tala för att i mål på grund av barnavårdslagen kommunala myndigheter och enskilda parter beredas den lättnad och minskning i utgifter, som ligger i rätten att insända besvårs- och dylika handlingar med posten. Olikhet i reglerna skulle för övrigt lätt kunna föranleda misstag med därav följande rättsförlust. Bestämmelse synes sålunda böra meddelas om att under de förutsättningar, som gälla beträffande fattigvårdsmål, insändande med posten får äga rum jämväl då fråga är om mål enligt lagen om samhällets barnavård. I sammanhang härmed synes vad i förordningen den 12 juni 1885 stadgats angående mål, som behandlas enligt 1871 års fattigvårdsförordning, böra ersättas med en liknande bestämmelse angående mål enligt 1918 års lag om fattigvården.

Såsom förut antytts, finnes emellertid i oförmälda förordning den 12 juni 1885 ett visst undantag från rätten att i fattigvårdsmål insända besvärshandlingar med posten. I förordningen heter det nämligen, att huvudregeln i densamma icke skall äga tillämpning, då hos Kungl. Maj:t sökes ändring enligt 49 § i 1871 års fattigvårdsförordning. Nämnda paragraf innehöll bestämmelser om överklagande av kammarrättens beslut i fattigvårdsmål, och hette det därom, att den, som var missnöjd med ett sådant beslut, hade att däri söka ändring hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka borde ingivas i justitierevisionsexpeditionen inom den tid och i den ordning, som för fullföljd av besvär över kammarrättens utslag i civila mål i allmänhet vore bestämd. Detta undantag hade i propositionen i ämnet (nr 39) till 1885 års riksdag motiverats sålunda. En del fattigvårdsmål, som anhängiggjordes hos Kungl. Maj:ts befallningshavande, fullföljdes slutligen genom besvårs ingivande till justitierevisionen och avgjordes i högsta domstolen. Besvär och övriga handlingar i dessa mål syntes böra, så länge deras handläggning tillhörde Kungl. Maj:ts befallningshavande eller kammarrätten, få insändas med allmänna posten, men däremot syntes, då målen vid deras slutliga fullföljande fölle inom kretsen för högsta domstolens verksamhet, för dessa mål i sista instans böra gälla samma föreskrifter, som i allmänhet tillämpades vid domstolarna. Således borde tillåtelsen att med posten insända handlingarna icke omfatta berörda mål, sedan deras handläggning tillkomme domstol. — I fråga om en grupp av mål, som skulle fullföljas i högsta domstolen, gjordes emellertid *icke* undantag från rätten att insända handlingar med posten. De nu avsedda målen voro sådana, varom stadgades i 50 § av 1871 års fattigvårdsför-

ordning, sådan denna paragraf lydde enligt förordning den 12 juni 1885, d. v. s. sådana mål, i vilka länsstyrelse på grund av tredska eller annan förseelse av den, som stod under fattigvårdsstyrelsens husbondevälde, dömt till tvångsarbete eller varning. Besvär hos Kungl. Maj:t över länsstyrelsens utslag i dessa mål skulle ingivas hos länsstyrelsen, i olikhet mot besvär enligt 49 § över kammarrättens utslag, som, enligt vad nyss nämndes, skulle ingivas i justitierevisionsexpeditionen.

Rätten att hos Kungl. Maj:t fullfölja talan mot kammarrättens beslut i fattigvårdsmål har upphävts genom lag den 18 maj 1894. Någon motsvarighet till det fall, som avsågs med nyssberörda undantagsbestämmelse i 1885 års förordning, finnes sålunda nu icke vidare. Motsvarighet till reglerna i 50 § i fattigvårdsförordningen finnes däremot i 83 § i den nya fattigvårdslagen. I sistnämnda paragraf stadgas det nämligen, att den, som vill söka ändring i Konungens befallningshavandes utslag, varigenom någon, som för fullgörande av arbetsskyldighet intagits å anstalt, ävensom vissa andra personer för angivna förseelser ådömts tvångsarbete, äger att ingiva sina till Konungen ställda besvär till Konungens befallningshavande, som efter verkställd utredning insänder handlingarna till nedre justitierevisionen. Då, såsom nyss nämnts, undantag från rätten att insända handlingar med posten icke i det motsvarande fallet gjordes i 1885 års förordning, synes anledning saknas att nu göra undantag från motsvarande rätt för det i 83 § i fattigvårdslagen avhandlade slaget av besvär.

I samband med de nu ifrågasatta författningsändringarna torde vad i 1885 års förordning är stadgat angående mål enligt förordningen den 21 mars 1862 om landsting böra ersättas med en föreskrift, avseende den lag, som numera trätt i stället för sistnämnda förordning, d. v. s. lagen den 20 juni 1924 om landsting.

Med hänsyn till de i formellt hänseende ganska omfattande ändringar i förordningen om rätt för parter i kommunala mål och vissa fattigvårdsmål att med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar, som nu ifrågasatts, torde denna författning lämpligen böra upphävas och ersättas med en ny förordning. Denna synes lämpligen böra träda i kraft samtidigt med barnavårdslagen, d. v. s. den 1 januari 1926.

I enlighet med de nu angivna grunderna har jag låtit inom socialdepartementet utarbета *förslag till förordning angående rätt för parter i kommunala mål samt i fattigvårds- och barnavårdsmål att med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar.*

Därest detta förslag i huvudsak antages, torde det böra tagas under övervägande, huruvida och i vad mån av den nya författningen påkallade formella ändringar böra vidtagas i de båda i det föregående omförmälda, i administrativ ordning utfärdade författningarna av år 1885.

Föredraganden uppläser härefter nyssnämnda förslag till förordning samt hemställer, att detsamma måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställer förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl Stålhammar.
